

**PARTENERIAT DE DURATĂ:
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „OCTAVIAN GOGA” CLUJ - BIBLIOTECA PUBLICĂ
„TRANSILVANIA” CHIȘINĂU**

Termenul *parteneriat* este unul nou, recent, în limba noastră. Drept dovadă a noutății acestei noțiuni stă și absența cuvântului *parteneriat* chiar și în cele mai recente dicționare ale limbii române: *DEX*, *Dicționarul de neologisme*, *Dicționarul de sinonime*, *Noul dicționar explicativ al limbii române* ș.a. Totuși, cuvântul există și „lucrează”, el apare în mass-media, în presa periodică și de specialitate, însemnând colaborare, conlucrare dintre două sau mai multe părți interesate - instituții, organizații, alte unități economico-sociale, cu interese, preocupări, scopuri comune.

Așadar, parteneriatul reprezintă o realitate nouă, specifică pentru epoca în care trăim, caracterizată prin colaborare și schimburi tot mai intense între oameni, asociații, comunități. Folosit inițial în business, termenul *parteneriat* a trecut apoi și în alte sfere, inclusiv în sfera culturii. Colaborarea și cooperarea între parteneri sunt niște piloni siguri ai succesului în beneficiul comunității și, nu în ultimul rând, în beneficiul individului, beneficiarului, utilizatorului. Acești piloni se bazează, de regulă, pe paradigma „A învăța ce este mai bun, mai eficient - unii de la alții”. Realizarea paradigmei date este o cale și o sursă sigură pentru a obține noi cunoștințe, idei, informații, resurse, experiențe, iar în ultimă instanță - noi succese, noi performanțe.

Este un lucru bine știut, testat în timp, că performanțele nu vin din prima zi, uneori nici după luni de colaborare. Succesele devin mai evidente după o anumită perioadă de conlucrare intensă, de experimentare în comun. Astfel a apărut și îmbinarea parteneriat de durată, iar concomitent cu ea s-a impus și realitatea, necesitatea colaborării pe termen lung, care nu este altceva decât o formă eficientă a parteneriatului de durată.

Funcționarea eficientă, cu succes a oricărei instituții este posibilă în urma unei cooperări și colaborări cu instituții similare sau adiacente. Și Biblioteca Publică „Transilvania”, pe parcursul activității sale, a conlucrat cu diferite instituții, continuând să păstreze aceste relații de parteneriat cu: Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj, Pretura sectorului Ciocana, Fundația SOROS, centrele de creație ale sectorului Ciocana, Asociația „Alternativa Nouă”, diverse instituții de învățământ din sectorul Ciocana, cum ar fi Colegiul Tehnologic din Chișinău, Colegiul Pedagogic „Alexe Mateevici”, Universitatea Pedagogică din Tiraspol cu sediul la Chișinău ș.a.

În continuare ne vom referi în mod special la colaborarea strânsă și fructuoasă ce s-a stabilit de mai mulți ani între Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu” și Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj, colaborare ce poate ilustra, la nivelul Chișinăului, și poate chiar al întregii Republici Moldova, un model de parteneriat de durată în domeniul biblioteconomiei, informării, culturii în genere. Conceptul de bibliotecă “Transilvania” este rodul muncii unor intelectuali de seamă din Ardeal, în primul rând al unor fruntași în domeniu ca Traian Brad, Alexei Mare (originar din Basarabia), Dimitrie Poptâmaș, Doina Popa, Adriana Kiraly, Mircea Zeicu, Ioan Pop ș.a. Ei au răspuns aspirațiilor, doleanțelor exprimate de colegii chișinăuieni Lidia Kulikovschi, Larisa Câșlaru, Iulian Filip, Parascovia Onciu ș.a., care, în condițiile istorice complicate ale anului 1991, au acordat inimoșilor bibliotecari transilvăneni cea mai călduroasă primire și tot concursul necesar. Astfel a fost posibilă deschiderea, a doua zi de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în prezența unor personalități politice de factură nouă, a Bibliotecii Publice „Transilvania”, dotată cu carte românească, pe atunci total inexistentă. După cum avea să observe faimosul bibliolog, marele nostru prieten Traian Brad, în monografia sa *Lectura și biblioteca publică la Cluj* (Cluj-Napoca, 2001, p. 206), Biblioteca „Transilvania” a apărut pe harta culturală a Chișinăului „ca o reacție firească la nevoile stringente ale revenirii populației Basarabiei istorice la limba, cultura și istoria națională, la reintegrarea ei spirituală”. Constituirea, dezvoltarea, funcționarea, cu succes, promovarea Bibliotecii Publice „Transilvania”, atingerea unor apreciable performanțe manageriale se datorează acestor personalități marcante, adevărați ctitori de cetăți culturale, poate în primul rând clujenilor Traian Brad și Doina Popa și directorului general al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, Lidia Kulikovski, precum și, desigur, celor care alcătuiesc, de-a lungul anilor, colectivul, echipa bibliotecii noastre.

Cum avea să se exprime doamna Doina Popa, directorul bibliotecii clujene, cu o recentă ocazie, referitor la parteneriatul cultural Biblioteca Publică „Transilvania” - Biblioteca Județeană „Octavian Goga”: „Ani frumoși au stat la temelia prietenilor și colaborărilor” noastre. Putem adăuga deja: și ani îndelungați. Și foarte diferite, variate au fost modalitățile, formele de conlucrare de-a lungul acestei perioade de după 1991.

Prima și una dintre cele mai importante forme de parteneriat a fost organizarea colecțiilor Bibliotecii Publice „Transilvania”. Acum, această formă a devenit mai mult o etapă, o filă de istorie, o dovadă documentară a generozității unor oameni de bună credință și de aleasă cultură din Ardeal, dar, firește, și a donațiilor provenite din mai multe biblioteci publice din județul Cluj și din alte județe transilvane. Un moment foarte important în parteneriat, a fost apoi instruirea pentru descrierea, catologarea și trecerea fondurilor la clasificarea zecimală universală (CZU). Au fost atunci la Chișinău Adrina Kiraly, Doina Banu, de la Biblioteca Județeană “Octavian Goga” Cluj și Sia Fodorean de la Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga” Cluj-Napoca.

Biblioteca Județeană “Octavian Goga” a fost și rămâne a fi patronul spiritual al Bibliotecii Publice “Transilvania”, cincisprezece mii volume a fost doar un început de constituire a colecțiilor. Bibliotecile din Baia Mare, Târgu Mureș, Zălău, Turda, societățile comerciale Phoenix, Apșa, Ramira, Fimaro, Tehnofrig, Clujana, CUG, Armatura Cluj-Napoca și Sticla-Turda, Asociația Culturală „Vatra Românească”, Asociația Culturală „Basarabia și Bucovina” precum și mulți oameni de cultură donatori particulari au pus umărul la constituirea colecțiilor în limba română. Un rol deosebit l-a avut și mass-media prin repetatele apeluri făcute în presa periodică, la radio și TV Cluj: „O carte pentru frații basarabeni”.

Constituirea calitativă a colecțiilor rămâne a fi obiectivul prioritar al Bibliotecii Județene „O. Goga” Cluj, pe care această instituție prestigioasă îl are permanent în vizor. Punctele forte ale colecțiilor sunt: achizițiile de carte românească recentă, formarea colecțiilor de referință, un număr considerabil de documente în diferite domenii, analize și sinteze literare, cărți vechi și rare, precum și ediții speciale, abonarea la majoritatea publicațiilor periodice din România, inclusiv la periodicele locale, datorită cărora noi, cititorii noștri, sunt la curent cu toate evenimentele sociale, culturale, economice, de oricare altă natură ce au loc în zona transilvană.

Grație acestei conlucrări, Biblioteca Publică „Transilvania” deține ediții unicate în rețeaua Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”: *Enciclopedia României*, în 6 volume (1936-1938), *Noul Testament* în limba franceză, anul ediției 1929, *Manuscrisul lui Gheorghe Barițiu*, multiplicat în 10 exemplare cu prilejul comemorării a 100 de ani de la moartea savantului, *Sfânta și dumnezeiasca Evanghelie*, anul ediției 1983, cu dedicație - Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului Teofil, 24 august 1991, colecțiile complete ale unor reviste precum *Steaua*, *Magazin istoric* etc.

Donațiile permanente din partea bibliotecii clujene au contribuit substanțial la îmbogățirea colecțiilor de carte ale Bibliotecii Publice „Transilvania”, acestea ajungând la 47.166 unități la finele anului 2006. Vom menționa că în genere donațiile au fost mai consistente, însă s-a făcut o selecție riguroasă și dubletele au fost distribuite altor biblioteci din cadrul Bibliotecii Municipale “B.P. Hasdeu”, Universității din Cahul și altor biblioteci din Republica Moldova. Dinamica completării fondului de carte al Bibliotecii Publice „Transilvania” poate fi urmărită în graficul alăturat:

Intrările pe parcursul anilor 1991-2006					
Anii	Total	B J „Octavian Goga”		B M „B. P. Hasdeu”	
1991	28784	15368	53,4 %	13416	46,6 %
1992	8373	6631	79,2 %	1742	20,8 %
1993	10743	3638	33,9 %	7105	66,1 %
1994	9903	3129	31,6 %	6774	68,4 %
1995	6014	1147	19,1 %	4867	80,9 %
1996	8348	1654	19,8 %	6694	80,2 %
1997	8950	2698	30 %	6252	70 %
1998	5634	2200	39 %	3434	61 %
1999	4876	2270	46,6 %	2597	53,4 %
2000	2841	1410	50 %	1431	50 %
2001	4218	3794	90 %	424	10 %

2002	4465	3256	73 %	1209	27 %
2003	1456	572	39,3 %	884	60,7 %
2004	1786			1786	100 %
2005	1998			1998	100 %
2006	2327	793	34 %	1534	66 %

Variate s-au dovedit a fi și alte forme de realizare a parteneriatului de durată existent între Biblioteca Publică „Transilvania” și Biblioteca Județeană „O. Goga” Cluj. Pentru început, vom enumera, doar pe cele mai importante din multitudinea de activități și proiecte lansate și desfășurate în comun:

- Zilele Bibliotecii Publice „Transilvania” - ajunse la 13 ediții
- Salonul de toamnă al editurilor transilvănene
- Simpozionul „Basarabia – Transilvania: repere culturale” - 10 ediții
- Festivalul Lucian Blaga
- Ateliere profesionale
- Vizite de documentare

Simpozionul **Basarabia-Transilvania: repere culturale** a implicat în activitatea sa nume notorii ale Clujului și Chișinăului. Au fost ținute 54 de comunicări valoroase și utile publicului, de altfel numeros și sincer interesat. Și cum manifestarea a devenit o pagină de istorie, vom aminti aici și acum numele celor care și-au dat concursul la buna desfășurare a simpozionului în cauză: Traian Brad, Doina Popa, Lidia Kulikovski, acad. Mihai Cimpoi, Dimitrie Poptâmaș, Alexe Rău, Ion Șpac, Z. Alexandreanu-Sâtnic, Ionel Andrașoni, Ion A. Pop, Teodor Tanco, Adrian Trif, Ileana Cotan, Gheorghe Eftenie, Timotei Enăchescu, Mihai Gherman, Marius Horșia, Valer Hossu, Domițian Cesereanu, Ioan Chindriș, Corina Iozan, Tatiana Costiuc, Irimie Negoită, Mariana Istrate, Ion Buzași, Angela Câmpian, Otilia Marinescu, Ion Mărunțelu, Mircea Mihai Art, Mircea Muthu, V Corneliu Oneț, Mircea Oprița, Gelu Neamțu, L. Popa Mirceanul, Alexei Pop, Marin Șara, Anatol Petrencu, Vlad Chiriac, Iurie Colesnic, Ion Dron, Lazăr Ciobanu, Dorina Surugiu-Negrei, Tudor Colac, Pavel Balmuș, Leo Butnaru, Ala Cojocar, Svetlana Korolevschi, Nina Negru, Vasile Malanetchi, Valeriu Nazar, Ion Negrei, Mihai Cramarencu, Rodica Solovei ș.a.

Zilele Bibliotecii „Transilvania” s-au constituit într-o filă reprezentativă a istoriei bibliotecii noastre, ba chiar și a istoriei Bibliotecii Municipale și a vieții culturale chișinăuiene, ilustrând foarte convingător eficiența activității noastre ca instituție culturală la dispoziția comunității, ca un important centru de informare, documentare și de instruire a tinerei generații. Fiecare ediție a Zilelor Bibliotecii Publice „Transilvania” a întrunit numeroase personalități de vază ale culturii, literaturii, artei, științei și vieții politice de pe ambele maluri ale Prutului, o prezență cu adevărat remarcabilă constituind-o reprezentanții Clujului, care au depus efort fizic și material pentru a fi prezenți alături de noi în ultimele zile ale lunii august ale fiecărui an. Le suntem recunoscători acelor intelectuali clujeni care, lăsând la o parte interesele personale, au făcut efortul de a parcurge mii de kilometri pentru a fi alături de noi, pentru a valorifica istoria neamului, pentru a da noi contururi culturii, literaturii, artei și tradițiilor neamului românesc.

Salonul de carte al editurilor transilvănene, prezent cu noi apariții editoriale, în fiecare an, onorat de prezența mai multor scriitori și oameni de cultură, inclusiv autori ai unor cărți lansate, a trezit un viu interes, adunând în sălile Bibliotecii Publice „Transilvania” un număr impresionant de bibliofili, tineri interesați de evoluțiile literare și artistice din România și din Europa. Numeroase volume expuse în cadrul Salonului au impresionat și prin conținut, și prin prestigiul autorilor sau editurilor clujene, dar și prin execuția poligrafică, de regulă de o calitate de talie europeană. E de menționat că aceste activități ale Bibliotecii Publice „Transilvania”, organizate în colaborare cu biblioteca clujeană la finele lunii august, se înscriu fericit în programele culturale ale sărbătorilor noastre naționale *Ziua Independenței și Limba noastră cea română*.

Conform acordului de colaborare dintre Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” și Biblioteca Județeană „Octavian Goga” din Cluj, Biblioteca Publică „Transilvania” a mai organizat în această perioadă de colaborare și alte manifestări ce au atras atenția publicului chișinăuien, dând prilej pentru multe aprecieri din cele mai favorabile:

- Ateliere profesionale:

- *Biblioteca în pragul mileniul III* (1997);
- *Indicatori de performanță. Statistică de bibliotecă* (2001);
- *Ludoteca - un serviciu inedit la Biblioteca Publică* (2001).
- Simpozion:
 - *125 ani de lectură publică la Chișinău* (1997).
- Masă rotundă:
 - *IFLA-98. Problemele bibliotecarilor lumii în pragul noului mileniu* (1998);
 - *Asigurarea accesului la informații a persoanelor dezavantajate. Stare de fapt. Viziune Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”* (16.10.2002).
- Conferința anuală „Biblioteca Municipală <<B.P. Hasdeu>> - suport informațional pentru comunitatea chișinăuiană”, ediția a IV-a; „Biblioteca Municipală <<B.P. Hasdeu>>. Dezvoltare. Progres. Parteneriat. Colaborare” (2006).

În cadrul **Festivalului Lucian Blaga** au avut loc impresionante suite de manifestări, dintre care vom aminti:

Simpoziioanele: *E unul Eminescu și e unul Blaga; Brâncuși și Blaga - relevarea misterului;*

Sesiunea de comunicări: *Lucian Blaga în spațiul mioritic și dincolo de el* (1994), cu participarea specialiștilor din Cluj și din Chișinău: scriitori, critici și istorici literari, filozofi etc.

Masă rotundă: *Mihai Viteazul și Unirea cea Mare - 400* (2000) s-a desfășurat la Casa Limbii Române, cu participarea unei echipe de bibliotecari, savanți și scriitori clujeni, care au prezentat o serie de comunicări ascultate cu un deosebit interes de către auditoriul chișinăuian. Ca și în alte cazuri, clujenilor li s-au alăturat istorici, scriitori și jurnaliști basarabeni. În genere, de-a lungul anilor de colaborare cu Biblioteca Județeană „Octavian Goga”, deopotrivă cu disponibilitatea, generozitatea și profesionalismul colegilor de la Cluj, noi, echipa de la Biblioteca Publică „Transilvania”, am simțit mereu „sprijinul centrului”, al Sediului Central al Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”, în special în persoana doamnei dr. conf. univ. Lidia Kulikovski. Doamna director general al bibliotecii municipale, cu energia-i inepuizabilă, prin idei și sugestii originale, prin luări de cuvânt și comunicări, s-a implicat în toate manifestările de anvergură organizate de Biblioteca Publică „Transilvania” în parteneriat cu biblioteca clujeană, contribuind efectiv la realizarea lor cu succes. La acest capitol al recunoștinței, gândul nostru se îndreaptă și spre alte personalități ale culturii și vieții sociale de la noi, care, prin participarea lor, au putut da un spor de succes și eficiență la diferite acțiuni culturale desfășurate în spațiul „Transilvaniei” chișinăuiene: acad. Mihai Cimpoi, poeții Iulian Filip și Ianoș Țurcanu, care sunt și niște excelenți funcționari ai culturii, scriitorul, omul de mare cultură și fruntaș al mișcării de eliberare națională Ion Hadârcă, Leo Butnaru, Pavel Balmuș, Anatol Petrencu, Ion Negrei ș.a.

După cum au observat mai mulți specialiști în materie, și din Chișinău, și din București, și din Cluj-Napoca, un specific al activității Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu” este munca de cercetare, de elaborare și editare a diferitelor publicații. De la mijlocul anilor ‘90 ai sec. XX și până în prezent, au apărut cu sigla Bibliotecii Municipale peste 130 de cărți, în majoritate - lucrări de specialitate, cu precădere bibliografii și/sau biobibliografii. În acest sens, conform evaluărilor făcute de către direcția Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, Biblioteca Publică „Transilvania” se situează pe un loc de frunte, cu un total de 12 lucrări elaborate și editate. Vom aminti unele titluri ale lucrărilor bibliografice care au apărut cu sigla Bibliotecii Publice „Transilvania”: *Hronicul Zilelor Bibliotecii „Transilvania” și Biblioteca „Transilvania” - 10 ani de existență (1991-2001): Repere bibliografice* (ambele, în anul 2001), *I.L.Caragiale - 150 ani de la naștere* (2002), *Dimitrie Cantemir, iubitor de Moldova lui...* (2003), *Ștefan cel Mare* (2004), biobibliografiile *Leo Butnaru* (1998, 2005), *Petru Cărare* (2005), *Ianoș Țurcanu* (2006), *Ion Bejenaru* (2006) și *Artista Ninela Caranfil* (ultima, în curs de apariție) ș.a. Un loc aparte ocupă, la acest capitol, bibliografia *Transilvania, țară de dor* (2006), în care au fost prezentate și descrise toate cărțile din colecția Bibliotecii Publice „Transilvania” de autori originari din Ardeal sau trăitori în această minunată provincie istorică românească. Am putea spune că această modestă bibliografie, pe baza căreia intenționăm să facem o ediție revăzută, completată și îmbunătățită, este poate cea mai clară oglindire a unui parteneriat de durată, ce există și funcționează cu succes între Biblioteca Publică „Transilvania” și Biblioteca Județeană „O. Goga”, între două importante centre culturale ale Europei înnoite - Chișinău și Cluj-Napoca.

Desigur, într-un articol de sinteză nu poți cuprinde toate fațetele unei colaborări cu adevărat fructuoase, ce durează deja de 16 ani, între Biblioteca Publică „Transilvania” și Biblioteca Județeană

„Octavian Goga” Cluj. Ar mai fi de adăugat că pe parcursul acestor 16 ani foarte multa lume de la noi a beneficiat de burse și reciclare la Cluj-Napoca.

Vom menționa în final că activitatea Bibliotecii „Transilvania”, colaborarea ei rodnică și eficientă cu una din principalele biblioteci ale Clujului, atrage atenția factorilor de decizie din domeniul culturii, a mijloacelor de informare în presă, a tuturor celor pentru care cartea, lectura, informarea și cultivarea constituie o parte a existenței cotidiene. Astfel, de exemplu, în perioada analizată, numai în presa periodică și de specialitate au apărut peste 225 de articole consacrate activității Bibliotecii Publice „Transilvania”, inclusiv numeroaselor manifestări care s-au făcut datorită parteneriatului de durată stabilit și consolidat cu colegii și prietenii de la Cluj. Printre aceste publicații multe sunt semnate de autori clujeni, apărând în ziare, reviste și culegeri din Cluj-Napoca. Este o dovadă clară a unei legături inverse: nu numai chișinăuienii se interesează de cultura transilvană, românească în general, dar și clujenii manifestă interes față de evoluțiile de la noi. Și mai este aceasta și o fațetă benefică a colaborării, a parteneriatului: schimbul de valori, apropierea noastră prin cultură, prin carte, prin Cuvânt, or, așa cum ne învață Sfintele Scripturi, Cuvântul de la Dumnezeu este și constituie forța cea mai capabilă să aducă în lume binele, frumosul, pacea și înțelegerea între oameni.

PARASCOVIA ONCIU

Director
Biblioteca Publică „Transilvania” Chișinău